

Ése de două ori în septemana: **Joi-a** și **Dominec'a**; éra candu va pretinde importantia materielor, va ési de trei séu de patru ori în septemana.

Pretiu de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu întregu ..... 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu ..... 4 fl. v. a.
„ patrariu ..... 2 fl. v. a.
pentru Romania și stralnetate:
„ anu întregu ..... 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu ..... 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptulu Redactiune **Stationgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditur'a; câte vor fi nefrancate, nuse vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá

Pentru **anuncio** si alte comunicatiuni de interesu privat — se responde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scaziut. Pretiu timbrului câte 30 cr. pentru una data se anticipa.

AVISARE: Avendu Redactorele Albinei a caletorí de a casa pre câte-va dile, este probabile, cá nrulu celu mai de aprópe nu va poté ési regulatu, ci va aparé la inceputulu septemanei viitorie, in numeru duplu.

Budapesta, in 11/23 iuniu 1875.

O sè vedeti, c'o sè-i pacalimu, séu o sè se pacalésca ei, acesti domni magiari! Sciti cu ce?

Cu sinceritatea si oment'a si legalitatea nostra!

Cum asiá?

Fórte bine; acesti ómeni atátu de tare s'au indepartatu si instrainatu de la sinceritate, oment'a, legalitate, incátu — nu mai credu, nu mai potu crede in ele; si asiá — mereu tienu, cá — oment'a, sinceritatea, legalitatea nostra — este totu numai prefacuta casl a loru, si — tóte planurile, mesurile si pasirile loru sunt in contra omentei, sinceritatei, legalitatei nostre — ca prefacute; prin urmare au sè produca efeptu falsu, contrariu intentiunii loru, scopului loru!

In Transilvania se necagescu de mórte — pentru passivitatea nostra, si mesurile loru nelegali, brutali, sunt indreptate in contra passivitatii nostre — ca necompatibili cu legea!

In partile ungarice-banatiene — activitatea nostra ii vatemá si supera, si — tóte mesurile loru violinti, tóte forade-legile loru se indrepta in contra activitatii nostre, calcandu oblu legea!

Ei se afla intre două focuri, aprinse de noi, ambele legali; dar pre cari ambele ei le scotu din lege si le combatu cu calcarea legiloru, astfelu omorindu in totu modulu — sentiu de legalitate!

Ei credu, cá si-justifica in faci'a lumiei pasirile violinti, brutali, calcatorie de lege — prin aceea, cá — dechiara cea mai stricta legalitate de nelegalitate, pentru d'a o combate cu violarea legii, si — nu vedu, orbii de ei, cá — prin acést'a si-spargu si celu din arma restu, ba chiar si umbr'a de legalitate — de sub piciora!

Astfelu domni magiari, orbiti de Ddieu, au ajunsu, de oi insisi se ruinédia, se omóra moralmente si politicaminte naintea popóraloru, in faci'a lumiei culte!

Astfelu ei, cu intentiunea de a ne demoralisá, pentru de a ne descompune si nimiciri pre noi, se facura pre sine — adeverate fantane si principia de demoralisare; se facura unu putreganiu séu stervu morale, pentru d'a ne molipsi, veninu pentru de a ne inveniná pre noi; — ciuma, mórte morale, pentru de a ne ucide pre noi!!

Alte popóra, pre acést'a cale au pornitu si mersu — generatiuni, ba secle întregu, pana sè se nimicésca; magiarii mergu din sarite; si noi — provocámu lumea docta, istoricii cei mai celebri ai lumiei, sè ni arete esemplu, de atát'a decadere morale, politica, materiale séu finantiale, in asiá de scurtu timpu, casi la noi de abiá 7—8 ani!

Firesce cá — acestu elementu de multu, de unu seclu cam — s'a preparatu pentru acestu uritu procesu, dar — oca-siunea i-a lipsitu, pana candu la 1867, rafinatulu de Beust i-o imbiá si dede! copilaresculu **Deák** — o apucá cu ambe manele; flamandii sei partessani — si-nclestara dintii in ea; biét'a tíera fu rapita cu nebunii, si astadi se afla — la culmea ultramagiarismului, dar — bancrutata moralmente si politicaminte! Mórtea cli-ciei retacite se apropra cu pasi rapedi;

noi audimu acesti pasi, ii audimu bine-bine; cáci ei sunt de galopp si de csárdás; — numai de n'ar fi sè péra cu clic'a retacita — si tíer'a! Cu ea si „natiunea“ politica cu tote atributiele ei bune si rele!!

Dar — cetiti pentru Ddieu sutele de espeptoratiuni ale ómeniloru guvernului, ómeniloru fusiunei, judecat'a loru despre mantuirea patriei periclitate; toti ei constata cu date positive, cá — „pre calea de pana acuma mergemu iute di-reptu la perire.“ — Ei bine; acést'a noi am dis'o din capulu locului, pururiá; dar intrebámu pre toti ómenii de minte si caracteru, dela o margine a tierii la alt'a: *óre de patru luni de dile — schim-batu-s'a directiunea, calea, politic'a, pa-sirea de pana acuma, cátu de pucinu?* Séu — *óre, dupa cum se aréta cei de la putere, póte-se sperá — cá se va schimbá spre mai bine!*

Nu este cu potintia, sè se afle omu seriosu si sinceru, carele sè póta respunde alt'a, decátu — **ha!**

Ki bine: va sè dica, dupa chiar ju-decat'a celoru dela putere, *mergemu oblu spre perire!*

Cá n'o vedu acést'a cei de la putere, cei imbetati de putere, pricepsmu; dar, cá se afla Romani ticalosi, cari n'o vedu, acést'a ne prinde mirare; si — nu ni-o potemu esplicá, decátu cá pre acést'a ii orbesce alta rea patima, egoismulu loru afurisitu!

Noi — dupa-ce prin muliele nostre stáruintie, nu ni-a succesu a abate pre orbitii lui Ddieu de la calea retacirii, nu dorimu dela Ddieu, decátu numai ca alu nostru poporu sè remana întregu si sanetosu, sè-si pastredie virtutea si moral'a, sè nu alunece oblu — dupa fiii sei cei retaciti — pre calea domnilorú, pre calea perirei! —

N'ajuta chiar nemic'a vaierárele!

In desiertu striga foile, in desiertu se plangu deputatiuni si se tramitu denunciatii si vaierári catra — „Messia legalitatii magiare,“ cátra rigurosulu min. *Tisza*, — liberalismulu modernu nu dá nemic'a pre astfelu de schionári in contra pasiloru naltului guvernului si a — puternicele sale partite de tíera! Ah, alt'a este, candu numai se suna daspre vr'o apacatura mai resoluta a opozitiuniloru; aci aparatulu poterii la momentu se pune in lucrare.

Déci „*Kelet Népe*“ in fruntea nrului seu de astadi ér striga:

„Dia de dia ni vinu insciintiári despre ne-mai-pomenit'a presiune, pre care o desvólta organele guvernului la miscarile electorali intru interesulu partitei guvernamentale. Este dorerósa acést'a aparitiune nu numai de aceea, pentru cá in consecinti'a sa finale duce la falsificarea opiniunii publice, ci mai vertosu de aceea, pentru cá sistematecaminte subsapa sentimentulu morale la poporu, sterpesce din radecina moral'a politica si prin acést'a subminédia si sgudue fundamentalele constitutiunii.“

Ce pasa d'astfelu de vorbe si adevaturi pipaibili — potorniciloru de la cárma! —

Din Versietiu sub datulu de ieri

ni se depesiá, precum urmédia:

„Conferinti'a alegetoriloru ce apar-tienu partitei nationale in cerculu *Mora-vitiei*, convocata pre diu'a de 24 iuniu nou, prin primariulu urbei *Versietiu*, cu epistol'a oficiale sub nrulu 17 s'a opritu.“ —

Apoi — firesce: „*helfe was helfen kann!*“ Ast'a este o aplicare practica a liberalismului, astadi la putere in tíera.

De altminte — zelosii conducetori ai poporului vor gasi modu de a descoperi alegetoriloru, cá — *care li este interesulu si ce au a face.*

Apelati la lege si adunati-ve in care-va comuna séu la ori care locu din cercu.

In caus'a abuseriloru oficiali

ni se depesiá din Aradu, tocmai candu nrulu trecutú erá sub pressa, precum urmédia:

„Contra lui *Ormos Péter*, pretorele din *Chisineu*, in 6 iuniu s'a facutu are-tare la ministeriulu de interne, pentru cá prin cerculariu oficiale a citatu pe mane-di la *Erdöhegy* pre notari, judi, jurati, perceptori si pre curatorii orfanali de prin comune, — la adunarea electorale a guvernialiloru, la care a pertecipatu si elu si a participatu si vice-comitele *Tabajdi*, luandu tinenta amenintiatória facia de primarii romani, precum a facutu totu asemenea si in *Pancota*, *Radna* si *Pecica*. Aretarea n'avú nici unu resultat. — Óre sè insemne acést'a, cá — in-fluintiarea dregatoriloru administrativi — desl ea este in contra legii, totusi se permite? Atunci pentru ce necagirea poporului cu alegerile?“ —

Din **Lugosi** primiramu urmatóri'a

TELEGRAMA:

In 23 iuniu, 7 óre, 30 minute;

posita: „ 8 „ 32 „
„Adunarea alegetoriloru nationali din cerculu *Lugosiului*, bine cercetata, intielegendu cu multa parere de reu, cumca *Il. Sa dlu Alexandru Mocioni* nici de cum nu voiesce a mai primi candidatur'a, si votandu-i incredere, candidá deputatu dietale cu mare insufletire — pre tenerulu advocatu *Coriolanu Bradiceanu*.“ —

Bravo, fratiloru *Lugosieni*! Bagati in lupt'a nationale pre generatiunea tenera, cáci a ei este venitoriu! Sè traiesca *dlu Bradiceanu!* —

Din cerculu *Fagetului* ni se fecera des-óperiri fórte interesanti despre fusiunea séu proprie — „*confusiunea*“ ce pe deplin a succesu acolo! Mane are sè se proclame can-didatu pe temeulu acestei *confusiunii*, precum septemana'trecuta bietulu *Besanu* — trebui sè renuncia la candidatura totu pe temeulu acestei *confusiunii*. Aci stá in cea mai frumoáa sfóre gráulu ce a semenatu man'a domniloru nostri; las' cá o sè vedemu, cine-lu va secerá! — Noi — dupa deslucirile primite, vedemu cá — este bine asiá . . . . .

Budapesta, in 10/22 iuniu 1875.

Foile opositionali ungueresci, nu mai pucinu seriosu si ageru decátu „*Albina*“ lu-ara la critica si inferara procedera d-lui min. *Tisza*, facia de plansorile deputatiunii din Buda, in privinti'a agitaciuniloru si abuseriloru oficiali si anume a capiloru oficialoru de statu, si — in tocmai ca si noi — tóte con-damna si dechiara de nelegale dechiariatiunea la acea ocaziune a d-lui *Tisza*, in favórea candidatului guverniale!

Cine va ceti articlii in acést'a privintia publicati in nrii de sambata si duminica a foiloru — „*Kelet népe*“, „*Ung. Lloyd*“, „*Egyetért. és M. Ujság*“ si „*P. Journal*“, va trebui sè admire armoni'a si consecinti'a in judecata; dar inca mai multu se va emotiuná, candu va vedé, cum „*Unu consiliariu de sectiune*“ din careva ministeriu ésa pre facia si-si spune pa-rerea sa condamnatória pentru marile abu-suri de ofoia in actulu alegeriloru!

Ei bine, facia de aceste aparitiuni atátu de eclatanti, sè ne mai mirámu de obrasnicia dregatoriloru publici — la noi, prin comunele nostre, facia de alegetorii nostri, pre cari

domnii nici nu vor a-ii considerá de alta decátu de — o turma supusa vointei si — co-mandei loru? D'apoi cá domni nostri nu se seiu indigná mai multu, decátu candu audu, cumca — si romanulu cutédia a avé o judecata si o voia a sa propria!

Cu tóte acestea — noi nu vomu incetá a notá si a inferá — naintea lumiei — bruta-litátile si fora-de-legile domniloru. —

Budapesta in 21 iuniu 1875.

Din *Romania* avemu sè notámu două evenimente de insemnatate.

Unulu este, cá luni in 2/14 iuniu, *MSa* *Domnitoriulu Carolu*, mergendu cu unu cortegiu stralucitu la *Giurgiu* pentru d'a in-spectiuná flotil'a romana de pe Dunare, carea acolo erá concentrata din patru vase frumoáe: „*Romania*“, „*Stefanu celu mare*“, „*Fulgerulu*“ si unulu nu nou, inca fora nume, abiá ajunsu acolo ft suprinusu de vedutu'a pasiei turcescu din *Ruscicu*, carele acompianatu de unu ginerariu si mai multi oficiari inalti, salutá pre *Domnitoriulu Romaniei* libere si-lu invitá sè tréca din colo, pentru d'a visitá cetatea turcesca si d'a tiené revista peste ostirile *Sultanului*. *Domnitoriulu* implini cererea, fiindu primitu si apoi repetecutu cu tote onorurile cuvenite unui *Suveranu*. La^{re} retor-nare in capitala, de la *Filaretu* pan' la palatulu dela *Cotroceni*, trenulu cu *Domnitoriulu* si cu suit'a apucandu unu rotaiu gresitu, isbi intr'unu siru de vagóne incarcate, pre cari parte mare le sparse, dar si elu suferi isbiri grele, si insusi *Domnitoriulu* fu vatematu la unu picioru. S'a respanditu apoi faim'a, dar ne'ntemeiata, cá ciocnir'a s'ar fi facutu din adinsu, dupa planu, ca unu atentatu asupra vietii principelui *Carolu!* —

Alt'a ce avemu a aminti este, cá *Camer'a* deputatiloru *Romaniei*, dupa dezbateru agera de 4 dile, luni'a trecuta primi adres'a la cu-ventulu de tronu, precum a fost aceea propusa de comisiune. —

In *Grecia* incepe a se asiedia iritatiunea si spiritele totu mereu si-ntoreu simpatia catra Regele, decandu acest'a primi ministériu radicalu cu *Trikupis* in frunte. Mereu tóte tieretele cari astadi se afla in reactiune, dar a nume *Austro-Ungaria* si *Romania*, vor trebui sè-si puna ministeria adeverate liberali, déca vor progresulu si intarirea adeverate. Cu mintiun'a nu mai merge. La noi in *Ungaria* astadata reactiunii i se puse in frunte unu guvernulu — pretinsu liberalu, carele si-constituí din acelesi reactionari elemente de mai nainte o partita — „*liberale*“! Totu cu mintiun'a! —

Budapesta in 20 iuniu n. 1875.

Am atinsu la rondulu nostru, ce mare consternatiune a produsu in *Budapesta* si *Viena* — nóu'a tarifa vamale a *Romaniei*, ce avea sè intre in vietia cu 1. iuliu a. c. si prin carea negociatiuniloru pentru o conventiune com-merciale intre statulu romanu si cestu nóm-tio-magiaru devenisera desperate; ér *dlu Costaforu*, agentele *Romaniei* in *Viena*, trebui sè plece la *Bucuresci*, pentru d'a impedeá de-plin'a ruptura in acést'a privintia.

Se vorbiá apoi, cá — guvernulu *Roma-niei*, sub o conditiune esentiale, ar fi plecatu a incheia totusi conventiune favorabile cu *Austro-Ungaria*, sub acea conditiune, ca din acést'a parte sè se redice vam'a si respective oprél'a de intrare a cerealeloru romane la fru-tarietele tierelorlu.

Curendu dupa acést'a insusi „*Pressa*“ guvernamentale din *Bucuresci* suprinde lu-mea print'unu articlu, care areta, cá — nu e cu potintia, ca sè se puna in lucrare tarifa noua de vama — la 1. iuliu cáci s'au intem-pnatu dificultáti nedelaturabili din partea com-erciantiloru! —

Ei bine; acestea toate omului pot să le aude, să le priceapă și să le concădă — forța doreri și banuete. Era însă, cum în dilele din urma începuse să se splică pe la noi această afacere. Traducem verbalmente din „Tages Presse“ de ieri următorul articol deslucitoriu:

„Viena, în 18 iunie 1875.

„Precum întielegem, Costaforu, agenții României, a returnat din București, aducându cu sine impoteriri foarte large, pentru încheierea unui tratatului comercial și vamal între România și Austria.

„Guvernul României întru începutu s'a arătat foarte dificil față de pretensiunile Austriei și eră chiar aprôpe să desavuedie preliminariele lui Costaforu. Acuma, că acela guvernul a parasit această tîenută și a înscărnat pre agenții romani din Viena cu misiunea d'a încheia tratatul, precum sperăm favorurile conciliante, la cari Costaforu s'a învoit întru interesul ambelor părți — voru efectuat eurenđu încheierea convențiunei vamale.

„Motivele dificultăților, pre cari guvernul României pan' aci le-a opus unei deslegări rapedi și favorabile Austriei, precum și ale tarifei sale vamale, prin care chiar nepădî statele europene, specialmente pre Austria, — acele motive jacu în relațiunile interne ale României. Ele înca cu cătu-va puțin timp mai înainte au fost pretinse prin alegerile pentru Camera, și Cabinetului principelui Carolu i-a venit la socotela, prin tarifa vamale și prin așperarea demonstrativă a intereselor de bancă — a cășigă în parte și pre alegătorii și astfel a esserciat influența asupra rezultatului alegerilor. Mai de parte este, că astăzi se ține de banal în sferile ultranationale ale României a luă față de Austria atitudine de *potere mare* și asiă a se arătă lumii cătu de rescocoratu! Acestei slăbitiuni a lingui pre timpul alegerilor, s'a parutu Regimului oportunu întru interesul triumfului electoral.

„Prin această se aplica dificultățile, deodată redicată prin maiestria, cari acum toate sunt delaturate, după ce alegerile dădă un rezultat foarte favorabil guvernului și asiă această acuma, nesuperatu de adunările alegătorilor, pot să validiteze *adeverate* interese ale României, cari printr'o conlucere amica cu Austria se potu înaintă mai bine.

Si — asiă dara, toate greutățile și toate specialele mari interese ale României, pre cari le-a redicatu și afirmatu pana aci guvernul din București, chiar crearea legelativa a Tarifei vamale, ar fi fostu numai *fictiuni politice, manopere electorale!*

Frumosul testimoniu de morală și patriotismu i dau foile Vienesă — onorabilului guvernul românesc din București! —

Budapesta, în 21 iunie n. 1875.

Nu se pot trage la îndoială, că astăzi Imperatul Muscalilor este supremul inspectoru al lucrurilor în Europa, alu păcii și ordinei generali.

Imperatul Alissandru dovedi această de 4-5 septemai în mai multe rânduri, dar specialmente prin înfacișarea sa în Berlinu și — asiă dicendu prin *dictarea păcii*, ce se pare amenințată.

La acea ocaziune tota lumea negermana aplause atitudinea Russului, numai Austria — prin marele seu diplomat magiaru, pretinse în fața lumii, că — *nicu n'a fost cauza de intervenire și — asiă că pasirea dirimătoră a Imperatului Alissandru a fost de prișu!*

Totu omulu și-pote întipuf ce vatemare cuprinde această judecată a d-lui c. Andrassy în contra Imperatului Russiei, precum și în contra guvernului Angliei, care din urma a mersu mana în mana cu Russa.

Destul — o recăta mare a referințelor noastre cătra Russia urmă; Imperatul Alissandru, caletorindu prin Europa și avu întelniri cu câte toate sumități europene, dar — cu monarhulu nostru — nu. Apoi urmara faimele despre concediele lungi — ale lui Bismark și Andrassy; apoi despre — noue constelațiuni, noue alianțe, etc. etc.

În fine archiducele Albrecht, celu mai vedutu personaj alu curții noastre, se puse în mișcare, caută și reconciliă pre Imperatul Alissandru, și acum se suna, că această, returnandu cătra casa, si-va luă drumulu prin Boemia, unde — probabilmente la Komotav, va fi întempinat și salutat de Imp. Franciscu Iosifu. Această scire imple de bucuria animele domnilor nostri stapanitori!

Budapesta, în 21 iunie n. 1875.

Se afla foi în Viena, între cari escelédia „D. Zeitung“, ce țienu, că — este o dovă de unu mare progres spre legalitate și ordine — la noi, — aceea împrejurare, că de 4-5 septemai de candu decurgu agitațiunile electorale, nu s'a auditu din nici o parte de conflicte, batăi, capete sparte — între partide!

Ei, vai de voi nemțisiori prefacuti! Dar ore se nu pricepeti voi cauză? — Este d'o parte, pentru că legea nouă e dragonică, apoi ea e pe deplin în man'a guvernului și a organelor sale; acestea o calca forța și sfișia: vai însă de contrarii sei, deca ei nu-mai ar încercă a se opune călcărilor de lege din partea organelor publice, buna ora în contra vice-comitilor din Aradu și Temesiu, seu supremilor comiti din Temesiu, Carasiu și Fogarasiu etc. etc.; — d'alta parte este, căci bani nu sunt!

Astfelu fiindu, onorea și dreptulu și-plăca capulu năntea brutalității oficiali și — această și-joca alaripulu în cea mai deplina licență! Astfelu este — pacea și ordinea la noi!

Ei, si cu toate acestea nemțisiori de dincolo, abiă începura a dă d-lor nostri atestatu de cultură și civilizațiune, candu foile domnilor și venira a notifică „ubi et orbi“, cumca *antaiulu conflictu* — și înca mare — s'a întemplat, *antaiulu sange* — și înca multisioru — a cursu dejă!

Mai antaiu în cerculu Kormend, magiarii guvernamentali și cu cei neșependinti — și sparsera capetele bine; apoi — în Liptó-Szt. Mielós — tătuti toti guvernamentali — nu vrura să sufere, ca partesanii unui candidat liberal-guvernamental să faca ovatiuni candidatului lor, deci se luara de capete și se frecara cu parii cătu de bine, și apoi cei frecati se pusera la mișca de pisice! — Era aci *adeveratul* tipu alu unui popor degradatu, sclavu, ai cărui fii și-versa sangele între sine pentru tiranii sei! —

Dar acuma, deca liberalii guvernamentali ai nostri — ei de ei se suferu atătu de puțin și se ciomescu atătu de uritu: vi poteti întipuf, că — care liar fi țienută lor turbata față de opozițiune, candu ar veni în conflictu cu ea!

De altminte chiar și „P. Napló“ în nrulu seu de ieri — afla aparițiunea cu totulu noua la poporul magiaru, că — arăta pre pucina *intreare și mișcare*, si elu nu șie — cum se și-o esplice: „*provine ea din langădre? sau — este ea din uritu? seu este, că dora poporul desconsidera dreptulu de alagere? — se se bucura seu intriste de această aparițiune? se priveșca în ea linișca sentiului de sanătate în corpulu natiunei? — seu descordarea năvilor obositi??*“

Apoi se opintese a scorni la cauză! Află că — nici nrulu seu inbuldielă candidatorulu nu este asiă mare cași alta data, că — începutu omenii a-si senti slăbitiunilo, a senti că — nu sunt de tréba, și mai căte toate.

Noi observăm simplu, că — după noi nemica din cele aduse de „P. Napló“ — nu stă. Nu slăbitiunile și-sentu candidatii, căci de acestea magiarii și renegatii nu recunosc în vecii vecilor, ci — ei senti, că — nu mai au ce împarti și rōde și de aceea — nu mai merita a se aruncă în cheltuelo și frecări electorale periculoșe! Numai înca pe la noi se invertese și inepacuescu poporul, despre carele seu, că — *nu se pricepe a bată domnia cum facura magiarii cu domnulu Bessé János și înca cu multi alti cortesi seu amagitori și corumpetori ai poporului!* —

Budapesta, în 22 iunie n. 1875.

„Nu pot să negu, că absulu ce se face de numele meu, me desgusta în celu mai mare gradu. Dar deca acestu abusu ar fi precalculatu, ca — necagindu-me și desgustandume, se încetu a me mai interesă de afacerilo publice, pentru atare casu o spunu netedu și curatu, că calcululu este facutu foră de birtariu. Doue comore mi-am salvatu din furtunelo vietii: o *conștiința linișcită și sentiulu de decorință*. Precătu timpu voi dispune de cele cinci sentiuri ale mele și de membrele mele sanetose, nici unu felu de valuri, navalite peste mine, nu voru fi în stare a me aduce, ca să-mi uitu de decorința și să-mi sacrificu conștiința! . . . . .“

„Traim în timpuri foarte critica, domnitorii se imbracișadia; dar — sub piciorale loru cloștesce unu vulcanu; aburii se încorda și — numai cine dōrme somnulu fericitului — nu șie, că pământulu se cutremura și — *br'a judecării se apropia.*“

„Pacea nu pot să țienă multu; — au nu mai de unadi veduram că — de ce firu subțire ațerna ea! . . . . .“

„Er eu vedu lucrulu asiă; deca mîntea sanetōsa și instinetulu patrioticu alu poporului, la alegerile de acuma, nu va scōte la cale în fața Europei o partia măcar de o potere numerică respectabilă, — deca natiunea la alegeri nu se va ingrigi cu destula energia pentru condițiunile essistintiei noastre nationali mai departe, multi dintre cei de atadi vor să ajunga amar'a dina, candu ne-esorabile logi a istoriei va să pronuncia asupra patriei noastre sentiința: „*Finis Hungariae!*“

Astfelu suna câte-ve pasagia într'o epistola a lui L. Kossuth, cătra redactorele de la „*Abau-Kassai-Közlöny.*“

Ei bine, deca Kossuth, după conștiința sa, pot să trebue să vorbēșca această limba magiarilor sei, ai caror fii astăzi sunt la potere și despunu de țiera, — dōrere spre nefericire ei! — ore noi, Romani, ca omeni de omenia, dar atătu de nedreptăți, și anume noi cei de la „*Albina*“, cari ni-am facutu de problema a vietii: *redicarea României în patria, și a patriei prin redicarea și fericirea de o potrivă a tuturor poporilor ei*, — noi, de alu cărora nume, tendințe și activitate — nu se face mai puțin abusu decătu de ale lui Kossuth, — ore noi am pot să vorbim alta limba, am pot dă alte îndrumări poporului nostru astăzi, candu cei dela potere pretindu, ca elu să se faca unelta domnilor dela potere, — după convingerea noastră, spre *rușinarea patriei și a essistintiei sale nationali proprii*, precand noi dorim: *mentinerea patriei și a intereselor celor mai sante ale poporilor ei!* —

Despre aceea, cum marele agitator Kossuth spune *adeverulu*, candu dice că — sub piciorale facetorilor de pace — cu forța, cloștesce unu vulcanu, nime nu se potē îndoi, carele are priveri ageră asupra situațiunei în Europa, unde mai nu trece di, se nu se redica la care-va punctu fum și flacără din pământu, — ici ca manifestatiune de nemulțămire generale, colia ca mișcări și adunări ale internationali, mai la altu locu ca demonstrațiuni ale studiatilor și si mai la altulu ca completorii ale guverniorulu cu lotrii și tularii etc. etc! Peste totu — șiepanirea de astăzi în cele mai multe staturi Europene — cu mintiun'a și insielatunea poporilor ce alta potē să însemne decătu că domnișeu și pricepu, cumca — în *adeveru* nu au baza, și cumca *sub piciorale loru este Vulcanulu infricosiatu!* —

L. Oravilla în iunie 1875.

(În cauză alegerii de deputatu dietal.)

De ore-ore poporului nostru nu i-a mai ramas alta cale de protestatu în contra abuserilor domnesci și a călcărilor de lege, decătu prin pressa, și anume fiindcă „*Albina*“ i este unicea mangaiere în necasurile lui cele multe, fiindu colonelul ei totdeauna deschise poporului și pline de *adeveruri* în cauzele poporului: de aceea vinu și eu a ve rogă, să șpuneti prin colonelul Albinei susu și tare publicului, ca să audia și vedea lumea, și cu dlu ministru Tisza, deca va fi avendu ochi și anima pentru poporu, cumcă organele publice caleă în piciora legile atătu de scumpu platite din sudorea poporului, legile aduse de diet'a tierii și sanționate de Maiestate!

În comun'a Maidan, după datin'a stramosesca, se serbēdia totdeauna la Rosalie patronulu bisericeii, se țienu, cum se dice în părțile noastre, „*nadeis*“ cu jocu și petrecere; la această ocaziune vinu multi oșpeti din comunele vecine. Asiă și estu timpu, luni după Rosalie, au venit foarte multi oșpeti, între cari figură și faimosulu advocatu notariu Miclea din Cacova, carele nu ca alto dăti la asemenea ocaziuni, se-si caute de distracțiunea sa, ci lu-vedea acusi cu unulu, acusi cu altulu tragendu-se la o parte și șioptindu în secretu; apoi la jocu, unde eră multa lume adunata, deodată-lu veduram că adună o multime

în jurulu seu, și începă a li vorbi, a li predică despre venitōria alegere de deputatu, și mi-ti-se apucă a coplesă de lauda și de marire pentru meritele sale pe baronulu Wodianer, apostrofandu mai vertosu, că e foarte avutu, și că — din indemuulu seu propriu, (bag-sōma din marea drageste și aplecare ce o are cătra Romani din acestu cercu! seu de mil'a acestora, pe cari nu îi a vedutu de candu e!) — a avutu nalt'a gratiositate, a oferit, (adeca a promise întieleginței romane din cerculu Oravitei!) pentru casulu deca va fi alesu deputatu, pe sēm'a acestui cercu — o suma de 20.000 fl., anume fiesce-cărei comune, în tipu de fundatiune școlare, după numerulu alegatorilor o parte din acea suma, diu carea asiă dara pentru Maidanu aru cadé cam 700 fl. „*Vede-ti, observă bravulu Miclea, ce beneficiu pentru școl'a vōstră!* Au nu este ast'a unu meritu frumosu din partea dlui b. Wodianer. Asiă dara — de ce se alegem noi pe unu Romanu nationalistu, care nu ni potē face nici unu folosu acolo în Dieta, — căci ce potē face vr'o 15 Romani între 400 unguri! — pre langa care mai vine, că Romanulu nici nu ni dă nemica! Sē alegem deci pe b. Wodianer, carele ni oferesce atătu-a bani, cari bani se punu într'o casa de pastrare, er după alegere se impartu.“ — *Auditi romani din cerculu Oravitei, că după alegere, bagati bine sēm'a, după alegere, veti capetă pentru vendiarea votului vōstru — pretulu lui Iuda, pe sēm'a vōstru!* Astfelu dl Miclea a vorbitu în publicu, năntea mai multora și alte absurdități seu se dicu prostii; a defaimatu pe unii și alții Romani și si pe dlu Manguica, firesc pre această fiindu că se teme de urmand'a sa candidare în contra lui Wodianer!

Si — cu toate aceste barfele și călcări de lege, la cari arăgamu atentiunea d-lui procurorulu regi din Oravilla, provocandu-ne la §. 96 alu legii electorale, deca vrē, ca multi-me se nu se convinga, cumca domnilor nu li pasa de lege! — cu toate acestea dicem, dlu Miclea nu-si ajunse scopulu, parte — pentru că poporul nostru nu este stricatu și lapedatu de caracteru oasi acelu domnu, parte pentru că se mai află și domni, cari iute pasira la medioculu și — spusera poporulu *adeverulu*, și asemenea și d-lul Miclea, că — face *criminalitate*, apoi i adresara mai multe întrebări, la cari densulu cu tota erudițiunea sa de *advocatu-cortesi*, nu știu să respunda, ci o luă la sanetōsa! Astumodu mai înainte de a-si ajunge aci scopulu acestu perfidu fiiu alu natiunei romane și perfidu patriotu, *calcatōri de lege*, fū blamatu și alungatu. Ei — dar ore prin alte comunități află-se-va cine se-lu iec la trei parale? Si — toate aceste misieli dlu Miclea nu lo face pentru alt'a, de cătu ca să despoia de câte-va mfi pe baronulu Wodianer!

Si acuma mi-permitu a atrage atentiunea dlui ministru Tisza, asupra acestui casu, ca se se convinga: *unde sunt?* cine sunt călcătorii și desconsideratorii legii și a dreptului!

Deca legea, și deca omenia la cei de susu — nu este numai o comedia seu jucărea, și deca este lege, în valoare, pentru fiecare, apoi se bine voiesca dlu ministru a-si țienē promisiunea și a o aplică și asupra organelor sale totu cu acea rigōre cași cum a amenințiatu că o va aplica asupra barbatiloru poporului! Bage dlu min. Tisza de sēm'a că — astfelu de denunciări nu se facu foră date și fapte positive publice, și apoi — se nu mai dica, că „*Albina*“ seu *Babesiu*, vatemă foră temeiu organelo publice.

Despre dlu Miclea de altminte se mai vorbese, cumca fiindu la Wodianer, i-a promis cu tota pozitivitatea că de securu va fi alesu, fiindu că elu dispune de majoritatea poporului romanu, are absolută influența la Romanii din cerculu Oravitei. *Auditi Romani! Bagati bine sēm'a, es insemnadia această. Adeca: poporul este prostu, ticălosu, netrebnicu, er dlu Miclea în-scis portă de nasu, după placu!*

În fine mai înșomnămu, că dintre cei-ce au fost în deputatiune la Wodianer, ca se-i ofers candidatur'a, dejă mai multi se căiesou și se dau d-lui, și spunu pre față că au fost amagiti prin promisiunile cele mari! Unii au și revenitu la parti'a poporului și — de buna sēm'a, că avendu a fi candidatul Manguica,

ca Romanu, de programa romana, in contra lui *Wodianer*, toti Romanii i se vor alaturá si vor est invingatori. Asiá se ni ajute Ddieu!

Mai multi martori.

Comitatulu Severin, 7 iuniu 1875.

Credeti ca va fi ajunsu si din alta parte la conosciinta onorabilo Redactiuni — conferinti'a, ce — conchiamata de unele pucine persoane, totu venituri din lumea larga, s'a tienu in Caransebesiu, si intru carea candidara de ablegatu pentru diet'a viitoria pre dlu procuroru de statu *Antoniu Herglotz*, germanu magiarizat, venit si elu din lumea larga, carele — redicatu, séu dóra chiar — batjocuru de consocii sei, se puse pre picioare si ne surprinse cu o programa plina de frase copilarosci, care mi-permitu a vi o comunicati iei in autenticu. Éta, vedeti, astfelu ougeta despre noi acesti domni venetici! Ne tienu de — prostii lumii si vorbescu cátra noi — chiar in bataia de jocu séu in deridere, casi cu o gramada de copii mici!

Nu ni este mirare; dlu procuroru s'a candidat — dóra elu senguru; dóra unele pucine persoane straine, fora conosciinta si respectu si iubire cátra acestu poporu. Apoi daca a pututu face asemenea unu popa romanu, cu pusetiune mai secura, pop'a *Elek*, la provocarea si prin influenti'a celoru de susu, de ce se n'o faca acestu d. procuroru, carele dupa pusetiunea sa, trebuie sée fie gat'a la orice comanda; — un'a numai ne pune in uimire, aceea: cum *DSa*, dlu procuroru regiu in asiá modu brutalu, fara sfiéla de lume afirma in program'a sa, ca noi alegatori i'amu fi chiamatu si candidatatu de ablegatu, adresandu-se astfelu cátra toti alegatorii cu cuvintele: „*atarinea cea multu — pretiuita a Dobótre, prin care persón'a mea modesta o ati candidatatu de ablegatu pentru diet'a viitoria,*“ — adaugendu mai de parte, ca noi alegatorii nu amu avé altulu mai bunu, carele aru cunosce trebile granitieresci si ar vorbi mai multa limbe, casi *DSa*!

Vorbesce de — „*persón'a sa modesta,*“ si — intra in casele nostre cu o *modestia* si *mintiuna*, dintre cele mai ordenari! — Nu, domnule *Herglotz*, la unu Ddieu ti-spunemu, nu te a cautatu si nu — aru trebuintia de *DTa* — sufletu curatu de Romanu, ci — dóra vr'unu necuratu! Ei bine, aceluia te adresedia!!

Dar — daca o data — nechiamatu, vini sée ne cauti pre noi, alegatorii romani din acestu ténutu, apoi — de, sée stámu unu picutiú de vorba. Noi întrebámu pre dlu candidatatu: *de unde scie, unde a studiatu densulu lipsele, dorintiele si trebuintiele fostiloru granitieri? Ce servitiu vré densulu sée ni faca cu cele multe limbe, pre cari dice cá le ar scé?*

Noi — dóra *DSa*, dlu candidatatu *Herglotz* nici nu scie! cá — numai o limba avemu in totu acestu comitatu, cu 99% romani, de care iusa — domni de oficiu, domni venetici, ce ni-au napaditu, de caudu „*ne-au civilisatu,*“ vai de noi, tocmu ni vreu sée scie nemicia, precum insasi program'a dlui *Herglotz* dovedesce, unde cetim romanescu, negru pre albu, despre „*regele nostru*“ si — cum „*se matoremu in ante de tote in antea casei nostre!*“

Vremu a dice — numai atáta la acestu locu, pentru liniscirea spiritelor iritate prin acésta programa, si ca sée nu ougete nime de noi, aceea ce nu meritámu, adeca cá am fi nebunitu sée candidámu de ablegatu unu omu cu totulu necunoscutu si nocalificatu pentru scopu, — ne luámu voia a întrebá pre dlu procuroru in numele mtiloru de alegatori romani: cine i dede peccatosulu indemnú sée se puna candidatú nóa? Spuna-ni-i pre accia dupa nume si dupa numeru, ca sée scimú pre cine sée tenemu peccatosi si necurati, sée scimú cu cine imparte *DSa*, ca procuroru — respunderea pentru acele mari absurditati si chiar nelegalitati, ce pune in programa in tipu de „*magale*“ cátra noi alegatorii!

Dlu procuroru regiu *Herglotz* promite in program'a sa, ce ni adresedia, cá densulu se va nisú „*ca pre bas'a egalei indreptari a confessiuniloru, preotii si invetiatorii romani si a altoru nationalitati, sée se platiti in asemenea masura din cass'a statulu, casi preotii si invetiatorii catolici.*“

Ací dlu Candidatu dovedesce o ignoranti'a si — totu d'o data manifesta unu ougetu necuratu — fórté batatoria la ochi!

Ore sée nu scie elu — pre d'o parte, cá preotii si invetiatorii catolici nu sunt platiti din cass'a statulu, ci din fondurile religiozari si scolari; chiar in granitia din fonduri specialii?

Séu sée nu scie elu, cá cass'a statulu nu este in stare nici a-si plati cum se cade pre dregatorii statulu, si cá — este chiar in contra principiiloru moderne de statu, a nume in contra celoru ale guvernului nostru, a plati preotimea vre-unei confessiuni si a sustiene altfelu de scóle de cátu *magiars*?!

Dar — scie dlu procuroru *Herglotz*, cá daca unu candidatú *nati onalu* ar promite astfelu de lucruri alegatoriloru sei, tóte voile domniloru l'ar numi *celulu publicu* si — póte regimulu i-ar face procesu criminalu?!

Dlu candidatú *Herglotz* — merge in amórea sa cátra „*natiunea romana*“ — pana a-i promite spre calificarea mai nalta — o *academia de drepturi in Caransebesiu din partea statulu*. Dar — vulpea vieléna a nitatu sée spuna, cá — *statulu magiarsu*, din banii nostri nu redica decátu *scola magiare*, va se dica *nu spre perfectionarea*, ci spre *magiarizarea* poporaloru, precum facú cu *Universitate* din *Clusiu* etc. etc.

Dar — sée lasámu aceste próste amagiri si sée spunemu d-lui candidatú *Herglotz* cá: tare se amagesce dimpreuna cu cei de o credintia cu densulu, daca tienu cá voru aflá între preotii si invetiatorii si între mtilé de alegatori pre cine va cá sée creda vorbeloru loru atátu de false si peccatosé! Cu d'astea nu veti prinde, domniloru, nici unu votu de omeria; ér pentru cei necurati — nu mai avasati nici o trebuintia d'a recurga la astfelu de lucruri próste!

Noi Romanii, avemu candidatulu nostru plinu de domnitate si de adevéru, carele nu ambla cu mintiuna, nu ni promite lucruri neprotivite, ci — pururiá ni a spusu si si acuma ni spuse adevérule, precum lu-iubimú noi, mácar amaru sée fie. *Sée traiesca generalulu Doda!* — *Multi alegatori romani.*

Oradea-mare iuniu 1875.

Alegerile de ablegati pentru sesiunea venitoria dietale ni stau la usia. Partesant in tóte partile si lupt'a s'a incinsu între ele. Precum se templa ast'a in alte partii, asiá si la noi in Bihoru, in celu mai opusitiunale comitatu de pana aci in intréga tíera. Nu sciu in adaca si cortesiele si coruptiunile i datinate — in butulu legii nóue electorali — sunt ore ele la ordinea dilei si pe aiurea? — Se întielege cá victimea acestora vreu domni sée fimu noi Romanii. Dar se pare cá astadata si-au facutu domni socot'a fora birtariu, celu pucinu asiá mi-spune esperinti'a ce o castigá cu ocaziunea unei excursiuni de vreu câteva dile prin comitatu, si mai vertosu prin cercurile *Boiusi*, *Ceica*, *Tinca* si *Alesdu*; si de aci me affu indemnatu a sperá, cá pacaliturele din trecutu au deschisu poporulu nostru ochii, si cunosce acú pre adevérati sei binevoitori. —

Éta ce affai: Ori incatru me am intorsu si convenitu cu poporulu, pre totu loculu mi s'a implutu anim'a de bucuria audindu din gur'a tieraniloru nostri teneri si betrani, cá: „*vor sée aléga romanu si omu de legea si sangele loru, cáci numai acestia sciu si cunoscu durorile poporulu!*“

In serbatorile *Rosalieloru*, tracendu printr'o comuna fusi martore oculariu si la o conferintia tieranesca, langa drumulu tieréi, la umbr'a pomiloru, sub o cruce carea mi-revocá in memoria cum mantuitorulu nostru suferi batái si mórté de la cei rei, dar invetiaturile lui despre dreptate totusi in vinsera. Sée fiti auditu aci cu cátu spiritu se pertraptá de cátra tierani actulu alegerii de ablegatu pentru diet'a tierii; sée fiti vediatu cum unu tieranu, bino facutu si de etate de medilocu, splicá celoralalti cu „*Albina*“ in mana, cá ar fi mai bine ca noi Romanii sée nu alegemu ablegati, ne avendu nici o sperantia de a ne poté întielege cu domni magiari cei impetriti intru a face tctu reu poporulu pestetotu, si mai alesu Romanulu.

Am statu pe ougete — mai alesu cá observái inca doi plugari cetindu „*Siediatorea*“ dlui *I. Vulcanu* — si me mirái cá de unde atátu progréu dintr'o data la opincarii nostri, pre cari eu ii cunosceam acú vr'o cátiva ani cu totulu altu-cum. Affai caus'a la momentu si este cá preotii din asta comuna lucrara

dupa detorintia-li, intru a lumina poporulu. Ce nu pote face preotimea, daca vré. Invetiati, dni preoti, din esemplulu acest'a! — Retornu la obieptu si voiu sée atingu miscamintele in tóte patru cercurile electorali din Bihoru.

In *Boiusi* oste candidatú dlu *P. Cosma*, ér in *Ceica* e dlu *A. Romanu*, cari ambii in lips'a de contra-candidati vor sée fie alesi de securu.

Cu atátu mai incordata activitate inse se desvolta in cercurile electorali: *Tinca*, si *Alesdu*. In celu de antianu pana acú sunt numai doi candidati: fostulu ablegatu *A. Lipovniczky* din partea conservativiloru si *Georgiu Popa* din partea nationalistiloru; dar — precum se suna, partid'a liberalé inca nu va sée recéda, ci pre 18 a lunei curinti se aduna pentru a candidá, pre cum se vorbesce, din parte-si pre dlu *Missiciu*, care — fiindu provocatu din partea Romaniloru ce nu voiescu pe *Popa* — a promisú, cá in causele speciali romane va fi solidariu si de unu principiú cu clubulu de putatiloru romani. In urmare asta se spera cá si romanii, cari candidara pe *Popa*, inca se vor alaturá langa *Missiciu*, cáci si asiá nu se póte calculá cu securitate cá *Popa* ar invinge si numai contra lui *Lipovniczky*. Apoi se mai aude, cá dlu *Lipovniczky* ar fi primitu indrumatiune mai nalta sée repasiesca facia de dlu *Missiciu*; in acestu casu alegerea lui *Missiciu* inca este secura.

Facia de tóte este a insemná, cá poporulu peste totu se pronuncia cá este satulu pana dupa capu de binele ce i facu strainii si de aceea doresce sée nu mai aléga necum straini, dar nici romani de cei ce se facu unelte strainiloru. Astu-feliu întieleginti'a nóstra ar trebui sée tiena contu de acésta dorintia justa si laudabile a poporulu si sée se puna in fruntea alegatoriloru si cu estia sée candidedie unu romanu cu programa nationale opusitiunale. Reusit'a credu cá ar fi pelanga unulu atare. Speru cá la conferinti'a din 19 l. c. se vor si cumpeni aceste consideratiuni. Atáta si asiá stámu la *Tinca*.

In cátu pentru cerculu *Alesdu* insemnu cá la 2 iuniu, neinfacisindu se destui alegatori, nu se decise nemicu finalminte, ci se convocá o adunare noua.

Brav'a preotime romana de acolo, — in butulu tentatiuniloru de coruptiune ce intimpina din partea boeriloru magiari — desvolta activitate laudabile pentru de a reusi cu unu romanu adevératu si constante, dar nu a la *Gozmanu* pre care domni deslupindu-lu de cátra poporu — ca de invetiú pentru altii — lu adusera la sapa de lemn. Vom vedé in curendu unde vom ajunge. —

Astfelu pastoral'a cortesiesca a *Illustr. sale episc. Olteanu*, adresa de curéndu cátra preotimea si credintiosii sei in causa alegatoriloru, se vede cá nu va sée produca efectulu ce-lu intentionase dsa. Preotimea de sub pastorirea *DSale* fú admoniata sée invetie poporulu, ca sée alega omenii ce dorescu binele poporulu, si avemu sperantia, cá preotii gr. cat. vor scé a cauti pre omenii poporulu. Apoi si preotii gr. or. credemu cá vor scé, impreuna cu cei de sub parintele *Olteanu*, sée caute a indemná pe alegatori sée alega totu romani adevérati opusitiunali, cáci acestia dorescu binele poporulu, luptandu pentru usurarea necasuriloru ce ne apesa si aretandu stepaniloru nedreptatirile ce ni se facu. Asiá sée fie! Sée ne ajutámu noi pe noi, cáci numai asiá va fi cu noi si ajutoriulu lui Ddieu. — *Epaminonda.*

Chiseteu, in diu'a Rosalieloru 1875.

Este detorint'a fie carui Romanu sée aduca in publicitate urmele de naintare ce se areta in poporulu nostru, ca prin ast'a sée admoniedie si indemne pre Romni peste totu la urmare esemplorulu. Acestei detorintie voiu sée satisfacú si eu, carele ca ardele auu facú unele excursiuni prin partile banatice. O revista speciale peste totu nu voiu face de asta data, ci me marginescu la comun'a *Chiseteu*, cáci aci affai essemple forte demne de imitare.

Poporulu din asta comuna, ca peste totu Romanii, a avutu multu de a indurá de la straini si nu odata i s'au pusú pedece in desvoltare si cultivare. Dar ce nu póte face unu ca si disciplin'a!

Starea sengurateceloru este indestulitoria si lucrurile casnice sunt tóte in cea mai buna ordine. Si din estea indata dedusei, cá institutiunile publice in comuna trebuie sée fie inca in stare buna; cáci cine-si scie ordiná ale sale private, acelu trebuie sée fie indemnatu a grigi tare si de binele comunu. Am cercatu si m'am si convinsu de acestu adevéru.

— Mai antaiu *beserica* din asta comuna nu e pomposa numai din afora, ci si din laintru; d'apoi ce e mai imbucuratoriú — este, cá plugarii nostri de aci au ajunsu a formá chiar unu *choru vocale* si ei — la nr. 38 de plugari — essecuta tóte cantárele boericesci pre nóte. Acésta imprejurare face de poporulu cercédia cu mare diligenti'a s. *beserica*, cáci nu afla numai mangaiare, dar si placere; si de aci apoi urma cá se intarescu moralitatea, carea este stolpulu celu mai puternicu alu essistintiei poporaloru in tempurile de astadi, candu stricarea se propagu cu intentiune si consecintia din partea stepaniloru, ce nu potú sée se sustiena la domnia, decátu pe cale nemorale. — Apoi chiar asiá de bine organizata este si scol'a, carea nu numai are unu edificiu pomposu si spatiosu, si asiá atragatoriú, dar este ingritu si de salariu invetiatorescu corespondiatoriu. Prin acestea este grigitu deci de naintarea poporulu in cultura. — Mai sunt in asta comuna si alte asiedimento folositorie; in specie mai amintescu, cá unu parcu aproape de *beserica* servesce de locu de intrunire a locutoriloru in tempu de recreatiune, candu carturarii petrecu printre poporu dandu-i invetiature.

Si tóte aceste si alte folositorie sunt indeplenite — ce e dreptu — prin bravulu poporu din *Chiseteu*, dar la sfatulu si indemnulu carturariloru sei, între cari la loculu primu mi se numia de toti — preotulu *T. Siapetianu*. Ce nu potú se face carturarii strabg. tuti de binele poporulu si in specia preotii candu poporulu nostru de la natura este aplecatu spre bine si a urmá svaturile celoru ce i s'au aretatu prin fapte de binevoitori, ér nu de sugramatori!! —

De prin partile vecine *Chiseteului* am scosu esperintie triste si mai alesu in privinti'a scolorulu. Chiar de aceea insemnai aci starea cea infortória a *Chiseteului*, ca dora se vor desteptá carturarii din alte partii si nu vor mai intardiá a se pune in fruntea poporulu, ca prin poteri unite si perseverantia sée incépa inourendu a lucrá la feruirea poporulu, cáci prin buna starea poporulu se inbunetatesce si a loru. Se urmámu essemplele bune! — *Ph. P. . . l. te*

Langa Sant-Ana, i unu 1875.

Miscárilu electorali pentru Diet'a viitoria s'au incepu si se continua in tota tier'a si asiá si prin partile nostre. La 15 l. c. au ténutu o adunare in acestu obieptu si alegatorii romani din cerculu *Sant-Anei*. Adunarea se ténu in *Simandu* si au participatu la ea peste 160 de alegatori romani.

In acésta adunare s'a debatutu din fundamentu si cu mare seriositate starea Romaniloru cea trista sub domni'a ingamfatiiloru magiari, si din tóte partile se redicara argumente si se constatá necessitatea cá detorint'a nóstra este sée pasimú in lupta formale si solidari contra asupritoriloru magiari. De aceea se si luá conclusulu, cá cei presentii vor sée lucre din tóte poterile, ca toti alegatorii romani din acestu cercu sée votedie pentru unu romanu ce adera programei nationali opusitiunali. In sensulu acestui conclusu s'a si pusú de candidatú a partitei romane opusitiunali dlu *I. Vulcanu*, redactorele de la „*Familia*.“

Totu sufletulu romanu trebuie sée salte de bucuria audindu de luarea acestui conclusu si speru cá va sée laude acestu pasiu a întreprinditoriloru; dar trebuie sée se asecure nu numai essecutarea conclusulu, ci sée se medilocesca si alegerea candidatulu, cáci atunci vor sentí toti romanii bucuria. Ací se ivescu groutáfile.

Cerculu *S. Anei* avea odata maioritare romana; la 1869 inse prin omeni reuvoitori nóue si unelte ale stepaniloru se fece unu pactu cu Magiarii, in urm'a carui-a se desmembrara dela acestu cercu dóue comune mari romane si se inlocuira cu un'a germana. Acestu pactu afurisitu avemu de a multiami, cá astadi Romanii nu-su in maioritare, ci din 1500 de alegatori, numai la 6—700 sunt Ro-

mani. Reusit'a candidatului nostru — dacă noi vom ține totuși la elu — este asigurată doar numai în urm'a unei pactări cu o parte din ceilalți alegători străini, cari-su parte magiari, parte germani și teuti.

Pactarea p'ote să aiba rezultatul ce-lu dorim; căci o parte din frații Germani nu mai vor nici decăt' pre fostul deputat Zeiga Rohus, după ce est'a de candu e deputat nici barem odată nu si-a deschis gur'a ca să apere interesele poporului și ale țierei. Trebuie deci să se cerce o pactare cu acestia și atunci contra-candidatul Bohus trebuie să cadă.

Astu-feliu standu lucrulu, va aternă de la întieptiunea noastră de a reusi cu alegerea unui romanu și anume a dlui I. Vulcanu, și a scapă deci de a fi reprezentat în svatulu țierei prin omeni ca Bohus, care nu numai nu a vorbitu vr'o dată în Dieta pentru binele nostru și nici pentru alu țierei, dar nici nu cunosc lipsele și dorerile noastre și nici nu a amblatu printre noi ca să ni le v'eda, ci veni printre noi numai pe templu alegerilor și cu danți amblă a scôte ochii unor'a, ca apoi să scota de pe pelea noastră indieciut' cea ce a datu unoru slabi dintre noi.

Apedliu deci la frații Romani alegători să nu tr'eca cu vederea, că prin alegerea unui omu ca Bohus ori a altei unelte a stepanilor — noi d'amu domniloru de la putere aceea dovedă, că suntemu indestuliti cu t'ote cele ce facu ei și nu p'tem dori să ni merga mai bine. Apoi dnii se și folosesc de acest'a dovedă și cași pan acilea vor strigă în lume, că eiat'at'a fericire ni-au adusu noue, cătu noi traim în indetulare și nu mai dorim nici o îmbunătățire; ăr omeni ca Bohus nu spunu nici odată domniloru, că câte nedreptatiri și necasuri jacu pe umerii poporului! Din contra inse omeni nascuti și crescuti în sinulu nostru cunoscu necesarile noastre, li mila de, noi spunu domniloru patimele noastre și ceru de la ei în faci'a lumii să delature asupririle și greutățile ce nu le mai potemu suferi.

Dlu I. Vulcanu este nascutu în senulu poporului, cunosc necesarile noastre și e gat'a cași ceilalți deputati nazionali opozitionali de pan'aci să se lupte pe pentru noi, ca să ne scape de asupririle. Să lucrăm deci ea de o parte să cadă Bohus celu ce nu facu unu pasiu pentru usurarea necesarilor noastre, — ăr de alta parte să recesim cu alegerea de deputat a dlui I. Vulcanu! Ddieu va fi cu noi și cu sant'a nostra cauza, dacă ni vom sci pretiui și folosi poterile. Asiă să fie!

Unu fiu alu poporului.

Varietati.

(N'oua misculantia domn'escă!) S'a fost adoptat de Dieta și introdusu de ministeriu *invetiamentulu adultilor* în țiera, pe speșele statului, și — în căti-va ani dlu min. alu instructiunei — de buna s'ema a trebuit să se convinga, că — Dieu, și *namagiarii* seiu să profite de acestu *invetiamentu* și — nu unu plugariu, carele mai nainte nici lile-rele nu le cunosc'a, astadi cetesce „*albina*“ și „*Siediat'orea*“ și „*Gura-Satului*“ și pe „*Priculic'iu*“ ai naibei, cari d'oue din urma foi, în locu să glum'escă, cum li-ar fi firea, ele rapite de firea imprejurărilor, chiar ar'eta și sbicieuesc seriosu blastematiele domniloru!

Asiă nu p'ote fi bine; — si-va fi disu intru sine careva vulpoi de susu; destulu că dlu min. *Trefort* vine acuma prin ordonanția a spune lumii magiare, că instructiunea adultilor — „nu s'a aretat' folositor'a,“ deci s'a sistat, dar — nu pentru că poporul se nu invetie nemic'a, ci pentru că se nu invetie carte, ci se invetie altu ceva, mai bunu pentru elu, să invetie vr'o meser'a, să invetie a lucră ceva, ce i-ar aduce ceva căscigu, fora — să-i ocupe și deschida mintea și să-i casiuone dorere de capu!

Ei, apoi aci vine întieptiunea cea mare. Meser'a — nu în totu satulu p'ote fi totu aceea, și asiă — nici nu se pote intru-duce de locu pretotindeni, ci — mai antaiu să va face cercetare, că — ce felu se fie în fie-care satu? Pana atunci se va introduce atare instructiune pre acolo, unde dejă se scia, că ce se cauta în cutari sate, — adeca scoti, de ocamdata se va dă și acest'a instructiune — *poporului alesu!*

Ai naibei întiepti sunt acesti „*domni liberali*.“ —

(Himen.) Dlu *Baltasaru Munteanu*, advocatu în Oravitia, si-a incredintiatu de socia pre ambil'a domnisoră *Adriana Popu*, fiic'a dlui advocatu *Vic. Popu* din *Jebelu*. Binocventarea Domaului! —

(Din comitatulu Torontalu) ni se scrisu prin doi stimati domni despre alegerea de notariu în *Cenadulu-serbescu* de langa Muresiu; doi în d'oue diferite întielosuri. Unu pre stimatu d. ni se esepetora cu indignatiune, că multimea cu unu d. preotu (T.) în frunte, n'a spriginitu pre eandiatulu romanu (*Giurma*), măcar că dlu preotu i promisese spriginulu; celalaltu și mai stimabile alu nostru ni aplica, că — nu se potea căscigă poporul pentru candidatulu romanu, de ora-ce acest'a a venitu insocitu și recomandat de protopopulu *Sierbanu*, celu „*ne-suferibilu poporului nostru, de carele se nu anda!*“ Si asiă — mai intemplantu-se, ca candidatulu unguru se fie omu cunoscutu și inca f'orte de tr'eba, — *eta cum s'a alesu unguru și a c'idiutu romanulu!* At'at'a din d'oue corespondintie lungu. —

(Erasu unu atentatu.) Diuariele magiare aducu seirea, că în dile trecute eppulu *Olteanu* și-demissionu unu servitoriu, carele pentru aceea voi a-si resbună asupra eppului — *eta cum: Eppulu avea datena să arunce oenusa* de sugara precum si capetele cele ap'rinse în acelu vasu de la calemariu, în carotionea țierin'a; servitoriulu dec'implu acestu vasu cu erva de pusca. Eppulu ca totu de a un'a, arunca și ac' în acelu vasu capetulu ap'rinșu alu sugarei și pulberea de pusca indata exploata și rani pe eppu, dar nu periculosu. — Peste totu atentatele sunt la ordinea diloi și ele-su fruptele nemoralității. La noi se latiesce demoralizarea cu consecintia prin politic'a domniloru de la 67, și eppulu *Olteanu* se ingagia cu trupu cu sufletu acestei politice. De ar precepe odată domni că „*cine cum si-sara, asiă manca;*“ urmările memoralei totu în capulu domniloru se vor resbună. —

(Alegerea de notariu în Jebelu și sperantiele legate de person'a aleșă.) La 11 l. c. se efeptu alegerea de notariu în comun'a nostra *Jebelu*. Er'au 4 candidati: M. Loichitia, N. Alessandru, Covaciu și S. Laslofi. Alegerea se conduse prin judele administrativu I. Prepelitia, în cea mai perfectă ordine. Din 501 voturi — M. *Loichitia* capetă 445, ăr cele lalte se impartira între ceilalți candidati; astu-feliu se prochiama de alesu M. *Loichitia*. Acest'a alegere se primi de *Jebeleni* cu cea mai mare indestulire și cu unu viu intusiasmu. Si cum nu! candu comun'a noastră în decursulu mai multoru ani ajunse a fi preda domniloru și mai alesu de la 67 prin repausatulu notariu *Laslofi* se aduse mai la s'ep'a de lemn, căci est'a spriginu a-supririle, nedreptatirile, abuzurile, volniciele și despoiarile domnesci; ăr ach ni succese a-niege pe unu fiu alu nostru, nascutu în mediloculu nostru, și despre a cărui portare de pan ac' nu scimu numai bine. Legăm deci de person'a aleșă sperant'a, că va niasu din t'ote poterile a sustien legea și dreptatea și a naintă binele aceloru ce-lu alesera, căci mari-su relele ce suferiram în trecutu și cu mare doru se astepta intorcerea spre bine. D'ede cerulu, ca alesulu să țienă și sc'ota cu aceasi fidelitate și perseverantia binele poporului, cu cari poporul țienă la elu și i scose alegerea. Poporul nostru e bunu și unde capii comune lu-spriginescu și indrepta spre bine — mari progrese se facu. Fie ca în scurtu să potemu gustă și noi fruptele de îmbunătățire! — V. C.

(O ridiculositate științifică magiara colosală!) Literatulu magiaru *Romer Floris* publica unu ciclu de articli, f'orte interesant; despre aceea, că — fost'a ore pamentulu ce astadi este Ungaria — pe timpulu *periodulu siliceu*, adeca *pre candu metalele inca nu erau cunoscute, ci omenii se serveau de instrumente numai de p'etra și de osu și de lutu și lemnu, fost'a acest'a pamentu locuitu de omeni?*

Pana aci se credea, că — n'a fost locuitu; căci în straturile pamentulu nu se aflara urme; astadi literatulu aduce dovede despre straturi insemnate la *Kun-Sat. Marton*, apoi despre asemeni descoperiri în cumitatele *Neogradu* și *Gomoru*, și pe temelulu acest'a enuncia cu pozitivitate acest'a sentintia cumca:

„*Si la noi în țiera magiara pe timpulu periodulu siliceu au traitu omeni.*“

Aci este ridicolulu celu mare. Acei omeni cari d'ora nainte de *cinci* ori *dieci* m'ă de ani au traitu pe acestu pamentu, de buna s'ema că — nu au traitu „*la noi în țiera magiara*“, carea nu e inca nici de 1000 de ani!

(Multiamita din anima curată, fii-escă) aduce Il. *Sale*, preșantitulu d. Eppu *Iovanu Popanu* din *Caransebesiu*, pentru parintesc'a-i bunavointia, prin carea deși intardiatu la terminu, totusi a primitu pe subsemnatulu la esamenulu de calificatiune și esaminandu-lu i-a datu calculii promeritati; de asemenea aduce multiamita și domniloru membri comisionali: *E. Musta* și *I. Ionasiu* pentru ustent'a și bunavointia loru la aceasi ocașione — *invetiatoriulu A. Blasiu*, din *Cuvinu*. —

Ca multe necasuri, și plage, ce ni vinu de la omenii-neomeni, apoi — *eta ca — și crud'a m'orte a datu man'a cu omenii-neomeni spre a ne despoia!*

Georgiu Grabovschi de Apadia,

unulu dintre cei mai demni și zelosi macedo-romani din *Budapesta*, barbatu — pre laudatu și ca cetatienu, și ca comerciantu și proprietariu, și ca capacitate distinsa în sfer'a sa;

barbatu, despre carele „*P. Lloyd*“ — cu totu dreptulu dice că „*a impreunatu în sine t'ote virtutile*“; nepotu după mama alu marelui metropolitu *Siaguna*, la carele acest'a locuia, de câte ori cercetă capital'a și pro carele uniculu lu-iubiă mai vertosu dintre t'ote rudeniele sale; — ca comerciantu — redicatu la rangulu de *Consiliariu regiu*, reprezentante și censure alu filialei *Bancii* nationale austriace, consiliariu în *Directiunea* primei case de pastrare din patria, controlorulu la *Comunitatea greco-romana* din *Pesta* și inca în multe functiuni onorari, — sambat'a trecuta, s'ar'a după 9 ore reposă — lovitu de apopleșsia cerebrala, fora a fi fost morbosu cătu de pucinu, în etate de 59 de ani.

Reposatulu n'a fost casatoritu și prin testamentu se fie lasatu insemnat'a sa avere (peste diametate de milionu fl.) uniculu seu frate *Constantinu*; dar se fie facutu și unele legate filantropice nationale.

Comunitatea greco-romana din capitala, și anume partea romana, suferi cea mai grea și chiar nereparabile pierdere prin acest'a m'orte!

Totu de o data și ca unu pre amatu și stimatu amicu și membru în t'ote comitetele și comisiunile bisericesci locale, îi of'amu din anima lacrimanda:

Să-l de țierin'a uslora ăr memori'a sterna!

Immormentarea reposatului nostru Georgiu Grabovschi se esecută ieri, marti după mediadi, între 5 și 7 ore, cu o pompa și prelanga o participare de autorități și poporu, cum nu s'a mai vediatu în capital'a Ungariei de multi ani!

Cine este acelu Militariu?!

Astfelu suntemu întrebati din mai multe părți, cu provocare la nise „*atacuri*“ s'eu „*paschile*“, ce unu *Militariu* ore-care a publicatu, precum ni se spune, în „*amabil'a*“, „*d'omn'a*“ și „*onorabil'a*“ „*Federatiune*“, în contra person'e lui *Babesiu*, person'e celei dejă at'atu de paschilate și atacate — „*intra et extra muros*.“ —

Nu am avutu norociru — nici a primu, nici a ceti aceea „*paschila cu atacurile*“, și asiă — nici nu potemu sci că — care dintre cei doi *Militari*, pre cari avemu onore de a-ii conosce cam de multu, — *tatlu seu fiulu* — este *autorulu laudatulu opu?* Totusi credemu, că — trebuie să fie *fiulu*, căci — antaiu — acest'a este voiniculu de cultura mai inalta, cascigatu la *Institutulu teologicu* din *Caransebesiu*, din fontan'a cea de știintia și moralitate a sant'ei sale, eruditulu parintu *Filaretu Musta*; și adou'a, căci — după cum ni se atine, paschil'a se-si i'ee procederea dintr'o notiția în „*Albina*“, ce se referese asup'ra person'e acelu teneru, plinu de spiritu și de sperantia. Si asiă la întrebarea, că — „*Cine e acelu Militariu, și de unde p'ote să-i vina at'at'a furia?*“ — (de ora-ce atingerea cu cea mai mare crutiara în „*Albina*“ a modulu de alegere a sa de capelanu în *Satulu-nou*, nu e posibilu să fie facutu asup'ra unui omu cu unu picuti de minte și anima — acelu furiosu efeptu!) — potemu să d'amu în pucine cuvinte — *eta at'at'a deslucire:*

Este unu teneru, dintre cei-ce — au mancatu odeni'ora din man'a noastră, și de aceea vine acuma s'o musce cu at'at'a furia.

Apoi — este unu clericu — cum observaramu mai susu, și inca unulu dintre cei distinsi ai *Institutulu teologicu* din *Caransebesiu*.

Si — mai de parte este unulu, despre carele, de scurtulu timpu, de candu — este absolutu și rumega acasa la parintii sei cele frumose invetiature, adunatu în *Caransebesiu*, de vr'o 5—6 ori ni s'au tramisu descrire spre publicare — multe urite și degradat'orie fapte, d. e. despre atacuri brutali și chiar batăi pe strade, despre injurări spurcate și — pare-ni se chiar și despre o pedepă suferita pentru atari; în fine — despr'o spionagia și denunciări ordinarie și b'arfele murdarie, pre cum a nume — nu numai ni s'a scrisu, ci chiar ni s'a tramisu date positive despre aceea, cumca

— demnulu, și pentru altariulu Domnului și bun'a pastorie a turmei sale — eminentminte preparatulu june *Militariu*, chiar elu de a dreptulu a denunciatu de agitatoriu nationalu pre conoscutulu nostru artistu *Logosianu* și a st'aritu la arestarea și escortarea sa din acele părți, și peste totu din mediloculu poporului romanu, adresandu-se și prin alte comunități cătra conoscutii sei și inca catra preoti, și interitandu-i și ingagiandu-i prin cele mai infame mintiuni, în contra acelu b'ietu omu, cu totulu nevinovat, dar — domniloru contrari ai nostri, — nesuferitu! ca unulu ce distragendu — invetiă și lumina poporul romanu și serbu.

Noi inse t'ote acestea — ni țienemu de detorintia morale — a le ascunde de naintea publiculu celu mare, mai vertosu ca se nu para, că astfelu se califica clericii cei eniminti în *Teologi'a* din *Caransebesiu!* precandu domn'a lui, eminentele candidatu de preotu, se vede că — mai bine de cătu noi a cuprinsu spiritulu — astadi domnitoriu în lumea mare și asiă — *esi oblu pro facia — in form'a si modulu, cum scia că se recomanda astadi la — superiorit'ati*. Cu cătu mai becheresce, cu at'atu mai bine. Credemu — după cele ce ni se scriu că — a atinsu supremulu gradu de meritu și prefeptiune și nu remane de cătu ca — să-lu recomand'amu, ca — iute să prin'escă totu darulu posibilu, căci — intr'adeveru — „*vednicu esta!*“ —

Publicatiuni tacsabili.

Concurre:

Pentru ocuparea postulu de capelanu pre langa parochulu gr. or. *Ioane Grosavescu* din *Teregovu*, protopresbiteratulu *Caransebesiului*, se scrie concursu cu terminu pana la 22 iuniu st. vechiu. Emolumintele sunt: Una a treia parte din totu venitul parochialu.

Doritorii au a-si tramite recursele bine-instruate, amesuratu statutulu organicu, adresate sinodulu parochialu, prin protopresbiteratu.

Teregovu, în 5 iuniu 1875.

1—3 *Comitetulu parochialu*, în cont'ielogere cu pre onor. dlu protopresbiteru tractuale *Nicol. Andreieviciu*.

Prin renunțatiunea invetiatoriulu de pana aci devenindu statiunea docentelu vacante în comun'a *Remetea-Timisiana*, pentru implinirea ei se deschide concursu pan' la 29 iuniu a. c. st. vechiu, candu se va țien și alegerea.

Emolumintele acestei statiuni invetiatoareci sunt: 200 fl. v. a. în bani gat'a, 30 chible de grâu, 30 chible de cucurudiu, 3 lantia de pamentu aratoriu, 2 lantia de liv'eda, o gradina estravilana de 1/2 lantiu și alta gradina intravilana totu de 1/2 lantiu, precum și stol'a cuvenita dela immormentări și alte functiuni bisericesci.

Doritorii și vor adresă petitiunile cătra comitetulu parochialu, scrisu cu man'a loru propria, și le vor indreptă timpuriu respectivulu *Inspectoru* cercualu, *Domnulu Luca Calaceanu* în *Timisiora*, suburbiulu *Iosefinu* nr. 97.

Recurentii vor avé a se ar'eta în vre-o Dumineca seu s'erbatoare în biseric'a spre a-si dovedi desteritatea în cantările bisericesci și în tipicu.

Petitiunile au să fie p'ovediute cu testimoni de preparandia, testimoni de calificatiune, estrasau din protocolulu de hotesau, și atestate despre portarea morala și politica.

Remetes, în 21 maiu 1875.

1/3—3 *Comitetulu parochialu*. În cont'ielogere cu dlu *Inspectoru Luca Calaceanu*.

Depuneri de capitale spre fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu:

- pre langa anunierea redicării în sensulu statuteloru cu 6% interese;
- sub condițiune de a se anuniu institutulu redicarea depunerii la trei luni înainte, cu 6 1/2% interese;
- sub condițiune de a se anuniu institutulu redicarea depunerii la șesce luni înainte, cu 7% interese.

Cu privire la condițiunile b) și c) deponentulu are a se declară în diu'a depunerii, căci altcum inocarea se va privi ca urmata sub condițiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urm'edia după diu'a depunerii, și inc'eta cu diu'a premergatoria dilei, în care se redica depunerea, cu acelu adausu inse, că numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta, pre langa comunicarea adresei deponentulu, se resolu totu-de-a-un'a în diu'a primirei. Asemenea se potu efeptu prin posta anuniu și redicari de capitale.

Sibiū, 17 iuniu 1875.

„*Albina*“ *Institutulu de creditu și de economi* în Sibiū.

*1—4